

Bijlage 15

a) Pestprotocol

b) Vijfsporenaanpak bij pesten (B. vd Meer)

Pestprotocol

Pesten is een veel voorkomend en niet makkelijk op te lossen probleem.

De scholen hebben een plan van aanpak voor het voorkomen van pesten. Dit plan krijgt vorm in het bevorderen van een goed pedagogisch klimaat in de groepen en op school. Soms gebeurt dat met een methode voor sociaal-emotionele vorming. Ook zijn er scholen die in hun dagelijkse praktijk voortdurend aandacht schenken aan een goed pedagogisch klimaat zonder dat ze daarvoor een methode gebruiken. Sommige scholen schenken in periodes bijzondere aandacht aan het scheppen van een goed leefklimaat.

De Stichting OPO Furore beschikt ook over een plan van aanpak voor het bestrijden van pesten. In dit plan is het belangrijk dat alle betrokkenen hun verantwoordelijkheid nemen. (Ouders, de gepeste, de pesters, de meelopers, het schoolteam.)

Waar het in het tegengaan van pesten uiteindelijk allemaal omdraait, is het veranderen van de houding en gedrag van de leerlingen.

1. De taak van de schoolleiding

a. Bewustwording

De schoolleiding moet doordrongen zijn van de ernst van de problematiek. Op elke school wordt gepest. Men moet zich realiseren dat er wat aan gedaan moet worden. De aanpak staat niet op zichzelf, maar moet onderdeel zijn van schoolbeleid als onderdeel van een goed pedagogisch klimaat.

b. Stellingname

De schoolleiding moet naar buiten toe, zowel naar de medewerkers, naar leerlingen als naar ouders duidelijk maken dat pesten niet toelaatbaar is. Slachtoffers weten dat "de school" aan hun kant staat; pesters en leerlingen, die pesters kunnen worden, weten dat er op ze gelet wordt.

c. Maatregelen

De schoolleiding moet zorgen dat er een plan van aanpak is om pestgedrag aan te pakken. Zorgen dat iedereen op de hoogte is van het plan van aanpak.

Zorgen dat alle geledingen de aanpak ondersteunen.

De schoolleiding moet concrete maatregelen nemen, die niet na een tijdje ophouden, maar blijven voortduren. Maatregelen die zijn gericht op het regelen en ondersteunen van het bestrijden van pesten (bestrijdingsmaatregelen) en maatregelen die vangnetten voor slachtoffers in het leven roepen (vangnetmaatregelen.)

d. Bestrijding van pesten ondersteunen

Er wordt een plan van aanpak gemaakt hoe men om moet gaan met pestproblemen.

Leerkrachten worden gestimuleerd en krijgen de gelegenheid om een cursus te volgen om pesten effectiever te hanteren.

De omgeving wordt zo mogelijk aangepast om pesten te voorkomen. (extra pleinwacht, vergroten schoolplein, pauzetijden veranderen.)

Scholen werken structureel aan het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

2. De taak van de leerkracht:

a. Bewustwording

Wat geldt voor de schoolleiding geldt ook voor de medewerker.

De medewerker moet gespitst zijn op signalen die de kant van pesten op kunnen gaan.

b. Stellingname

De groepsleerkracht maakt naar de leerlingen toe duidelijk dat pesten ontoelaatbaar is.

Slachtoffers weten dat "de leerkracht" aan hun kant staat; pesters en leerlingen, die pesters kunnen worden, weten dat er op ze gelet wordt.

c. Maatregelen

Er zijn geen vaste klip en klare maatregelen die overal en altijd werken. Elke klas, elke leerkracht en elke situatie is verschillend. Wel is een aantal maatregelen te noemen waaruit de leerkracht kan putten bij de bestrijding van pestgedrag. We kennen de preventieve maatregelen om pesten te voorkomen, we kennen de curatieve maatregelen om reeds plaatsvindende pestpraktijken een halt toe te roepen.

d. Voorkomen van pesten

De omgeving aanpassen zodat er geen gelegenheid is om te pesten. Schoolregels afspreken en erop toe zien dat deze nageleefd worden.

Agressie en geweld kanaliseren door in gesprek te gaan en/of afleiding te bieden. Leerlingen eigen verantwoordelijkheid te geven en creatief om te leren gaan met schoolfrustraties. Sociale vaardigheden trainen. Zelf het goede voorbeeld te geven.

3. Bestrijden van pesten

Er zijn twee soorten maatregelen om het pesten te bestrijden nl.: confronterende maatregelen en niet-confronterende maatregelen.

Confronterende maatregelen houden in dat de groep openlijk en direct wordt aangesproken op de pesterijen. B.v. door van het pesten een lesthema te maken, hulp bieden aan de slachtoffers of door te verwijzen, gesprekken aan te gaan met de pesters en hun ouders, de gepeste en zijn/haar ouders en de rest van de groep en eventueel hun ouders.

Niet confronterende maatregelen houden in dat het pestprobleem in de groep via een indirecte manier bespreekbaar wordt gemaakt door het onderwerp pesten aan te bieden via onderwerpen als machtsmisbruik of oorlog en vrede. Daarnaast moet hulp geboden worden aan het slachtoffer en de pester. Niet confronterende maatregelen worden toegepast b.v. bij het vermoeden van pestgedrag.

4. Het belang van vangnetten

Zelfs al doe je als school een krachtige poging om het pesten tegen te gaan, dan nog kan pesten de kop op steken. In dat geval is het belangrijk dat het slachtoffer altijd bij een schoolcontactpersoon of stichtingscontactpersoon moet kunnen aankloppen voor hulp.

Contactpersonen worden aangesteld door resp. het bevoegd gezag en de schoolleiding en gepubliceerd in de schoolgids, het informatieblad en de informatiekalender.

Voldoen de contacten met contactpersonen niet, dan is er de mogelijkheid een klachtenprocedure in werking te stellen.

Klachtencommissie en klachtenprocedure wordt ingesteld door het bevoegd gezag van de school.

Adres staat in de schoolgids, de procedure is op aanvraag verkrijgbaar

5. Plan van aanpak als pesten geconstateerd wordt

Wanneer we pestgedrag vermoeden, treedt degene die dit signaleert onmiddellijk in actie. In overleg met de directeur wordt een vervolgroute uitgestippeld. In deze vervolgroute volgen we een meersporige aanpak waarin we onderscheid maken in activiteiten gericht op:

- de dader;
- het slachtoffer;
- de ouders;
- de meelopers;
- het schoolteam.

Bij twijfel over de vraag of er sprake is van pesten, vindt altijd een nader onderzoek plaats. Wordt tot onderzoek overgegaan, dan zullen ouders van het vermoedelijke slachtoffer en de eventuele dader als eersten en afzonderlijk worden betrokken bij het onderzoek en de vervolgactiviteiten.

Wanneer er sprake kan zijn van pesten, wordt met de mogelijke dader(s) een confronterend gesprek aangegaan. Duidelijk wordt gemaakt welk gedrag niet wordt geaccepteerd. De pester komt voorlopig "onder curatele"; zijn bewegingsvrijheid ten opzichte van het slachtoffer wordt ingeperkt. Deze maatregel is van kracht tot zekerheid over de feitelijke gebeurtenissen is verkregen. Wanneer meer

duidelijkheid over de feitelijke gang van zaken bestaat kan als reactie op pestgedrag een sanctionering volgen. De dader doorloopt tevens een, op zijn persoonlijke ontwikkeling gericht, traject.

Het slachtoffer kan rekenen op hulp van de leerkracht, gericht op weerbaarheid en zelfvertrouwen. Nagegaan zal worden wat dient te gebeuren om zo snel mogelijk een veilige omgeving te realiseren. In een volgend stadium zal worden bekeken of met het slachtoffer het doorlopen van een meer op eigen persoonsontwikkeling gericht traject gewenst is.

De meelopers worden gehoord wanneer nader onderzoek gewenst is. Ook zij worden in voorkomende gevallen op een confronterende wijze aangesproken. In tweede instantie kan worden besloten tot sanctionering en/of vervolgetraject.

In een plan van aanpak worden altijd afspraken gemaakt tussen de groepsleerkrachten in de school. Middels deze afspraken wordt gezorgd dat, bij het toezicht tijdens de lessen, bij het buitenspelen en dergelijke, sprake is van een consequente aanpak.

Alle geledingen, zoals: , Bevoegd gezag, Medezeggenschapsraad, Ouderraad, team en directie stemmen in met het bovenstaande beleid en het plan van aanpak.

6. Omgangsregels

Naast de schoolregels over het gebruik van het gebouw en het gedrag en de afspraken rond het gebouw kennen we de volgende omgangsregels:

Schoolresultaten en uiterlijk kunnen nooit de reden zijn om mensen te beoordelen, uit te lachen of uit te schelden.

Iedereen mag zijn eigen mening hebben, mits je de ander niet schaadt.

Als je iets van een ander wilt pakken of gebruiken vraag je daarom.

Iedereen doet mee, we sluiten geen kinderen buiten de groep.

Ieder bemoeit zich met zijn eigen zaken en we zeggen geen dingen van anderen die niet waar zijn.

We zijn eerlijk.

We luisteren naar elkaar en helpen degene die hulp nodig heeft.

We kiezen geen partij bij een ruzie tussen twee andere kinderen.

Word je gepest, vertel het aan je ouders, de meester of de juf, dit is geen klikken.

Zie je dat iemand een ander pest, vertel het ook aan de meester of juf. Ook dit is geen klikken.

Deze afspraken gelden binnen de school, maar ook daarbuiten.
Help ook anderen om zich aan deze afspraken te houden.

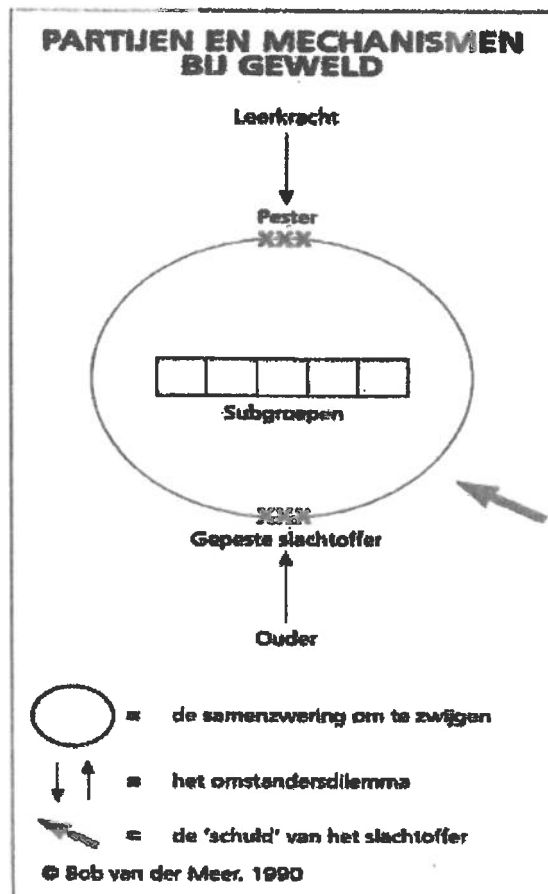

Bijlage 15

Vijfsporenaanpak bij pesten (B. vd Meer)

Bijlage 1: Vijfsporenaanpak bij pesten (B. vd Meer)

Deze aanpak wordt behandeld in Jeelo (eenheid 107-627-628-629)).

Vijf partijen

Bij pesten is sprake van vijf partijen. De zwijgende middengroep (kolom in het midden) bestaat uit vijf subgroepen:

- de leerlingen die met de pester mee pesten, omdat ze bang voor hem/haar zijn,
- de leerlingen die mee pesten, omdat ze er beter van (denken te) worden,
- de leerlingen die niet mee pesten, maar ook niets doen om een einde te maken aan het gedrag van de pester,
- de enkeling die niet ziet dat er in de klas wordt gepest,
- de enkeling met een hoge sociale status in de groep die het af en toe voor het slachtoffer opneemt.

De andere partijen in het schema zijn de pester (de kruisjes aan de bovenkant), de leerkracht (de pijl van boven naar beneden), ouder (de pijl van onder naar boven) en de gepeste leerling (de kruisjes aan de onderkant).

De aanpak bestaat uit de volgende activiteiten: mobiliseren van de zwijgende middengroep, hulp aan de pester, professionalisering van leerkrachten, professionalisering van ouders, en hulp aan het gepeste kind.

1. Mobiliseren van de zwijgende middengroep

De zwijgende middengroep wordt gemobiliseerd door voor leerlingen van groepen 1-3 regels en pictogrammen te gebruiken en aan leerlingen van groepen 4-8 en groepen 1-3 de opdracht te geven zelf regels te maken en ze elke week kort aan de orde te stellen.

2. Hulp aan de pester

De hulp aan de pester is, naast de hulp aan het gepeste kind, een mogelijke taak voor een externe counselor, die professionele hulp kan bieden.

Een onderzoek van Olweus toont namelijk voor pesters de volgende kenmerken aan: ze hebben een positieve houding ten opzichte van geweld, zijn impulsief, hebben een sterke behoefte om anderen te domineren, zijn fysiek sterk, maken structureel gebruik van lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld tegen leeftijdsgenoten, hebben weinig empathie (voor hun slachtoffers) en hebben een vier keer zo grote kans om in het criminele circuit te komen.

3. Professionaliseren van leerkrachten

De attitudes van leerkrachten versterken door, evenals de leerlingen, op de hoogte te stellen van achtergrondinformatie over het probleem (cognitieve component), hen te laten ervaren wat het is om buitengesloten en gepest te worden (emotioneel/affectieve component) en in het beleidsplan van de school op het gebied van psychosociale veiligheid de verplichting op te nemen om, wanneer zij zien of vermoeden dat kinderen elkaar pesten, daar duidelijk stelling tegen te nemen (conatieve component).

4. Professionaliseren van ouders

Alle ouders worden geïnformeerd. Er worden adviezen gegeven aan ouders van gepeste kinderen, ouders van pesters en de ouders van de rest van de klas.

5. Hulp aan het gepeste kind

We bieden hulp (intern of professioneel) aan het gepeste kind.

Bijlage 2: Voorbeeld PBS – groot en klein probleemgedrag

Klein probleemgedrag	Aanpak	Consequentie (bij einde reactieprocedure)
Bewust spreken in andere taal	Reactieprocedure	Time out (3 tot 5 minuten)
Ordeverstoring niet houden aan verwachtingen ongehoorzaam tegendraads brutaal verstoren instructie/verwerking (tekenen, tikken, storende geluiden maken, onderuit zitten, door elkaar praten, roepen, op elkaar reageren, contact zoeken met mede lln, aan elkaar zitten)	Reactieprocedure	Time out (3 tot 5 minuten)
Misbruik van materiaal Verkeerd, onzorgvuldig gebruik	Reactieprocedure	Verlies van materiaal, wel kans op terugkrijgen.
Jokken (onbewust liegen)	Reactieprocedure	Time out (3 tot 5 minuten)
Ruziën-Plagen vervelende opmerkingen maken naar een ander Negatief bemoeien, kibbelen negatief reageren op ander manipuleren medestanders zoeken ongewenst lichamenlijk contact Afpakken, beschadigen, bekrassen van spullen van een ander doorgaan met bovenstaande gedragingen na "stop hou op".	Reactieprocedure Bij de hiernaast beschreven gedragingen, weeg als leerkracht af of je leerlingen eerst de kans geeft om het zelf op te lossen of om de reactieprocedure in te zetten. Gebeurt dat niet direct, zet dan de reactieprocedure in.	Time out (3 tot 5 minuten)

Onacceptabel taalgebruik en/of gebaren
 schelden niet persoonlijkgericht
 schuttingtaal, vloeken
 obscene gebaren

Toelichting:

- Op klein probleemgedrag kunnen op twee manieren reageren: actief negeren en het inzetten van de reactieprocedure. Bij deze beschrijvingen zetten we in principe altijd de reactieprocedure in. Bij ruziën en plagen kun je wel afwegen om actief te negeren met als doel kinderen de kans te bieden om het zelf op te lossen. In dat geval volg je de situatie nauwlettend en zet je de reactieprocedure in zodra je ziet dat dit niet gebeurt.
- De reactieprocedure biedt kinderen bewust meerdere kansen om voor het gewenste gedrag te kiezen. Daarmee creëren we als opvoeders meerdere mogelijkheden om gewenst gedrag positief te bekrachtigen.
- Het gebruiken van de reactieprocedure en een time out plaats in de klas is bedoeld om zo minimaal mogelijk aandacht te besteden aan ongewenst gedrag. We sturen kinderen niet weg maar houden ze onder ons toezicht en onder onze verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd kunnen de kinderen vanaf de time out plaats de instructie/les blijven volgen.
- Criteria voor een goede time out plaats:
  - ✓ de plaats is goed bereikbaar en er is eventueel een tweede plaats te creëren in de klas. (zal zelden nodig zijn)
  - ✓ de plaats is onopvallend voor buitenstaanders
  - ✓ vanaf de time out plaats kan instructie voor het bord/klas worden gevolgd (zien en horen)
  - ✓ de plaats is buiten de directe zichtlijn van de klas naar de leerkracht
- Tip: zandloper gebruiken bij time out om de tijd aan te geven. Leerlingen zelf laten omkeren vanaf groep 3-4.
- Wanneer een reactieprocedure leidt tot een consequentie, spreken we van een incident. Zijn er veel incidenten dan vraagt dat om een analyse en een oplossingsgerichte aanpak.

Matrix Groot probleem gedrag

Groot Probleem gedrag	Onderbreken	Reactie en consequenties	Vervolg-Follow up
<p>Pesten/uitlachen langdurig of meermalen hetzelfde kind plagen, buitensluiten, kletseren, uitlokken negatief gedrag. Dit zijn allemaal vormen van pesten</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Pester(s) apart nemen (buiten gehoorafstand van anderen) -Fysieke begeleiding (meelopen en bij voorkeur niet vastpakken) -Kind uit situatie halen. Zolang kind in emotie zit kind apart houden -Collega inlichten over het voorval -wanneer het kind uit de emotie is vertel je hem/haar dat er een consequentie volgt. 	<ul style="list-style-type: none"> -Langere schooldag (lefst dezelfde dag) -Oplossen met het slachtoffer. -gr.1-2: time out 10 min. In andere klas + mediaten -gr 3-8: langere schooldag; voor of na schooltijd met een zinvolle activiteit (fysiek of schoolwerk) <p>Lengte van nablijven en de inhoud van de activiteit kan variëren. Dit is afhankelijk van de leeftijd. Gr 3/4/5 → max. 15 minuten Gr 6/7/8 → max. 30 minuten</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Gesprek lkr-lin (herhalen afspraken, oplossingen vanuit het kind bedenken, goede voorbeelden benoemen met het kind) -melding naar ouders (en IB) 1° keer alleen een melding 2° keer een melding en afspraak maken voor een gesprek -Registratie in parrassys (notitie incidentenregistratie) <p>Na herhaaldelijk pesten: -vertrouwenpersoon -5-sporen aanpak (Bob van de Meer) via I.B.-er.</p>
<p>Verbale agressie rechtstreeks en gericht iemand uitschelden of bedreigen</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Direct onderbreken en leerling apart nemen (buiten gehoorafstand van anderen) -Aangeven wat je hebt gehoord. -Kind uit situatie halen. Zolang kind in emotie zit kind apart houden -Collega inlichten over het voorval -wanneer het kind uit de emotie is vertel je hem/haar dat er een consequentie volgt. 	<ul style="list-style-type: none"> -langere schooldag (lefst dezelfde dag) -oplossen met het slachtoffer. -gr.1-2: time out 10 min. In andere klas + mediaten -gr 3-8: langere schooldag; voor of na schooltijd met een zinvolle activiteit (fysiek of schoolwerk) <p>Lengte van nablijven en de inhoud van de activiteit kan variëren. Dit is afhankelijk van de leeftijd. Gr 3/4/5 → max. 15 minuten Gr 6/7/8 → max. 30 minuten</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Gesprek lkr-lin (herhalen afspraken, oplossingen vanuit het kind bedenken, goede voorbeelden benoemen met het kind) -melding naar ouders (en IB) 1° keer alleen een melding 2° keer een melding en afspraak maken voor een gesprek -Registratie in parrassys (notitie incidentenregistratie)

<p>Vechten/fysieke agressie m.u.v. zelfverdediging (en het niet kunnen ontlopen) gericht naar iemand spugen valt ook onder agressie</p>	<p>-conflict direct onderbreken en daders naar binnen op een aparte plek zetten. In het portiekje bij de voor- of achterdeur (buiten dus). -fysieke begeleiding (meelopen en bij voorkeur niet vastpakken) -Kind uit situatie halen. Zolang kind in emotie zit kind apart houden -Collega inlichten over het voorval -wanneer het kind uit de emotie is vertel je hem/haar dat er een consequentie volgt.</p>	<p>-pas als rust is teruggekeerd consequentie mededelen -langere schooldag (liefst dezelfde dag) -oplossen met het slachtoffer. -gr. 1-2: time out 10 min. in andere klas + mediëren -gr. 3-8: langere schooldag; voor of na schooltijd met een zinvolle activiteit (fysiek of schoolwerk) Lengte van nabijleven en de inhoud van de activiteit kan variëren. Dit is afhankelijk van de leeftijd. Gr 3/4/5 → max. 15 minuten Gr 6/7/8 → max. 30 minuten</p>	<p>-Gesprek lkr-ln (herhalen afspraken, oplossingen vanuit het kind bedenken, goede voorbeelden benoemen met het kind) -melding naar ouders (en IB) 1° keer alleen een melding 2° keer een melding en afspraak maken voor een gesprek. Dit gesprek vindt plaats tussen → lkr-ouders-ln (evt. IB'er) om tot afspraken te komen. -Registratie in parrassys (notitie Incidentenregistratie)</p>
<p>Liegen, bedriegen vaak niet direct waarneembaar</p>	<p>-Lkr. vertelt ln wat gehoord of gezien is en vraagt ln om uitleg. -Ln ruimte geven om te reageren. -Niet in discussie gaan. Pas als je zeker weet dat er sprake is van liegen kun je een consequentie uitspreken</p>	<p>-langere schooldag (liefst dezelfde dag) -oplossen met het slachtoffer. -gr. 1-2: time out 10 min. in andere klas + mediëren -gr. 3-8: langere schooldag; voor of na schooltijd met een zinvolle activiteit (fysiek of schoolwerk) Lengte van nabijleven en de inhoud van de activiteit kan variëren. Dit is afhankelijk van de leeftijd. Gr 3/4/5 → max. 15 minuten Gr 6/7/8 → max. 30 minuten</p>	<p>-Gesprek lkr-ln (herhalen afspraken, oplossingen vanuit het kind bedenken) -melding naar ouders (en IB) 1° keer alleen een melding 2° keer een melding en afspraak maken voor een gesprek -Registratie in parrassys (notitie Incidentenregistratie)</p>

<p>Materiële vernieling (vandalisme) Bewust, moedwillig vernielen van (school) materiaal, materiaal van een ander of van jezelf</p>	<p>-Lkr. vertelt lln wat gehoord of gezien is en vraagt lln om uitleg. -Lln ruimte geven om te reageren. -Niet in discussie gaan. Pas als je zeker weet dat er sprake is van vandalisme of vernieling, kun je een consequentie uitspreken</p>	<p>-Opruimen van eventuele schade en indien nodig/mogelijk vergoeden. -langere schooldag (liefst dezelfde dag). Opruimen valt in deze tijd. -evt. oplossen met het slachtoffer (ex-cuses, vergoeden). -gr. 1-2: time out 10 min. In andere klas + mediëren -gr 3-8: langere schooldag; voor of na schooltijd met een zinvolle activiteit (fysiek of schoolwerk)</p>	<p>-Contact met ouders om te overleggen over vergoeden schade. 1° keer alleen een melding 2° keer een melding en afspraak maken voor een gesprek -Gesprek lkr-lln (herhalen afspraken) -Registratie in parrassys (notitie incidentenregistratie)</p>
<p>Niet gehoorzamen in discussie gaan werk weigeren consequentie weigeren gezeg niet accepteren brutaal, ongehoorzaam, respectloos t.o.v. volwassenen</p>	<p>-We gaan er van uit dat de re-actieprocedure al doortopen is en dat dan nog niet gehoorzaamd wordt - Direct onderbreken en leerling apart nemen (buiten gehoorafstand van anderen) op een aparte plek zetten. -Kind uit situatie halen. Zolang kind in emotie zit kind apart houden -Collega inlichten over het voorval -wanneer het kind uit de emotie is vertel je hem/haar dat er een consequentie volgt.</p>	<p>Lengte van nablijven en de inhoud van de activiteit kan variëren. Dit is afhankelijk van de leeftijd. Gr 3/4/5 → max. 15 minuten Gr 6/7/8 → max. 30 minuten</p>	<p>-Gesprek lkr-lln (herhalen afspraken, oplossingen vanuit het kind bedenken) -melding naar ouders (en lB) 1° keer alleen een melding 2° keer een melding en afspraak maken voor een gesprek -Registratie in parrassys (notitie incidentenregistratie)</p>
<p>Gedragscode leerkrachten, leerlingen en ouders</p>	<p>-indien niet gehoorzamen gericht is op eigen leerkracht, dan kan gekozen worden voor: Time out in andere groep: Lengte van verwijdering uit de groep is afhankelijk van de leeftijd. Gr 3/4/5 → max. 15 minuten Gr 6/7/8 → max. 30 minuten OF -langere schooldag (liefst dezelfde dag) -gr. 1-2: time out 10 min. In andere klas + mediëren -gr 3-8: langere schooldag; voor of na schooltijd met een zinvolle activiteit (fysiek of schoolwerk)</p>	<p>-langere schooldag (liefst dezelfde dag) -gr. 1-2: time out 10 min. In andere klas + mediëren -gr 3-8: langere schooldag; voor of na schooltijd met een zinvolle activiteit (fysiek of schoolwerk)</p>	<p>-langere schooldag (liefst dezelfde dag) -gr. 1-2: time out 10 min. In andere klas + mediëren -gr 3-8: langere schooldag; voor of na schooltijd met een zinvolle activiteit (fysiek of schoolwerk)</p>

<p>Delinquent gedrag Stelen, discriminatie</p>	<p>-Lkr. vertelt IIn wat gehoord of gezien is en vraagt IIn om uitleg. -IIn ruimte geven om te reageren. -Niet in discussie gaan. Pas als je zeker weet dat er sprake is van delinquent gedrag, kun je een consequentie uitspreken</p>	<p>Lengte van nablijven en de inhoud van de activiteit kan variëren. Dit is afhankelijk van de leeftijd. Gr 3/4/5 → max. 15 minuten Gr 6/7/8 → max. 30 minuten</p>
<p>Politië/wijkagent inlichten</p>	<p>→ geen aangifte doen. -langere schooldag (lieft dezelfde dag) -gr. 1-2: time out 10 min. in andere klas + mediëren -gr 3-8: langere schooldag; voor of na schooltijd met een zinvolle activiteit (fysiek of schoolwerk)</p>	<p>-Gesprek Ikr-IIn (herhalen afspraken) -melding naar ouders (en IB). 1° keer alleen een melding 2° keer een melding en afspraak maken voor een gesprek om tot afspraken te komen en een serieuze traject met de politie. -Registratie in parmassys (notitie incidentenregistratie)</p>
	<p>Lengte van nablijven en de inhoud van de activiteit kan variëren. Dit is afhankelijk van de leeftijd. Gr 3/4/5 → max. 15 minuten Gr 6/7/8 → max. 30 minuten</p>	

Bijlage 3: Voorbeeld matrix gedragsverwachtingen / de structuurafspraken

Definitie	Respect	Verantwoordelijkheid	Veiligheid
Overall	Ik houd rekening met anderen Ik laat anderen in zijn waarde	Ik houd me aan afspraken en verwachtingen	Ik zorg goed voor mezelf en anderen
Hal	Ik gebruik mijn fluisterstem bij samenwerken Ik laat een ander in rust werken	Ik houd de hal netjes Ik werk taakgericht Ik loop doelgericht	Ik loop rustig door de hal Ik sluit rustig de deuren Ik geef een ander de ruimte
Schoolplein	Ik laat anderen meedoen Ik houd me aan de afspraken van het spel	Ik houd het plein netjes Ik ga zorgvuldig om met materialen	Ik loop rustig op het kleuterplein Ik loop via de poort naar het veld of het plein
Toilet	Ik laat de deur dicht Ik ga alleen naar het toilet	Ik houd het toilet netjes Ik ga direct terug naar de klas Ik meld het wanneer de spullen op zijn	Ik ga zitten op de toilet Ik was mijn handen na toiletgebruik

